

Przyzwoitość

Na podstawie opowiadania Katarzyny Ryrych „Rajski ptak”
z tomu „Gorzka czekolada i inne opowiadania o ważnych sprawach”

(materiały: ww. zbiór opowiadań, duże kartki papieru, flipchart, pisaki)

Zadania dla nauczyciela:

Przeczytaj opowiadanie Katarzyny Ryrych „Rajski ptak” z tomu „Gorzka czekolada i inne opowiadania o ważnych sprawach”.

Byłoby dobrze, gdyby uczniowie mogli w domu przeczytać sami to opowiadanie, a potem nauczyciel przeczytałby je głośno na lekcji. Lepszej pracy z tekstem sprzyjałoby także, gdyby każdy z uczniów mógł mieć egzemplarz książki na ławce.

Przygotuj synonimy słowa „przyzwoitość” ze Słownika języka polskiego.

Przygotuj krótką informację o Władysławie Bartoszewskim, historyku, polityku, autorze m.in. książki „Warto być przyzwoitym” wraz z jego zdjęciem, by pokazać je uczniom w klasie.

Cele lekcji:

1. Uświadomienie uczniom czym jest przyzwoitość, przyzwoite zachowanie w kontekście szerszym niż tylko obyczajność – dostosowanie się do norm społecznych i praktykowanie zachowań nienaruszających dobrych obyczajów.
2. Uświadomienie, co oznacza przyzwoitość, jaki jest jej wpływ na jakość życia ludzi.
3. Pokazanie wielu aspektów przyzwoitości, jej praktykowania wspólnie z innymi wartościami, wskazanie na przyzwoitość jako wartość zawierającą w sobie wiele innych wartości i jako warunek praktykowania innych wartości.
4. Ćwiczenie umiejętności dyskusji – stosowania argumentów, kulturalnego odpięcia argumentów przeciwnej strony.
5. Ćwiczenie wypowiedzi publicznych.
6. Ćwiczenie uważnego słuchania.

Przebieg lekcji:

1. Przeczytanie uczniom opowiadania „Rajski ptak” .
2. Opowiedzenie tekstu przez chętnych uczniów.
3. Uzupelnienie treści przez resztę klasy.
4. Dyskusja.

Dyskusja:

Co to znaczy „być przyzwoitym”?

Wypiszmy na tablicy synonimy oraz pojęcia bliskoznaczne w stosunku do słowa „przyzwoity” – praca w grupach ze Słownikami języka polskiego i Wikipedią.

Przyzwoitość to postawa zgodna z obowiązującymi zasadami etycznymi i moralnymi; porządność, uczciwość, solidność.

Synonimy:

- przyzwoitość (w stosunku do innych) – uczciwość
- przyzwoitość (pod względem obyczajowym) – skromność, obyczajność (można wspomnieć, kim były w dawnych czasach „przyzwoitki” towarzyszące w spotkaniach młodym parom – narzeczonym lub kandydatom do narzeczeństwa).
- dla przyzwoitości – pro forma, dla formy

Grupy podają przykłady zastosowania słowa „przyzwoity” w każdym z tych znaczeń.

- Czym jest „przyzwoitość” w sensie moralnym?
- Czy zachowania zgodne z prawem zawsze są przyzwoite?
- Czy można zachować się nieprzyzwoicie nie łamiąc prawa?
- Jakie wartości mogą być łamane, gdy ktoś postępuje „nieprzyzwoicie”?
- Czy człowiek „przyzwoity” może jednocześnie NIE PRAKTYKOWAĆ: szacunku, uczciwości, odpowiedzialności, odwagi, solidarności, sprawiedliwości, życzliwości, dobra, pokojowości, wolności, piękna i mądrości?

Podajmy przykłady.

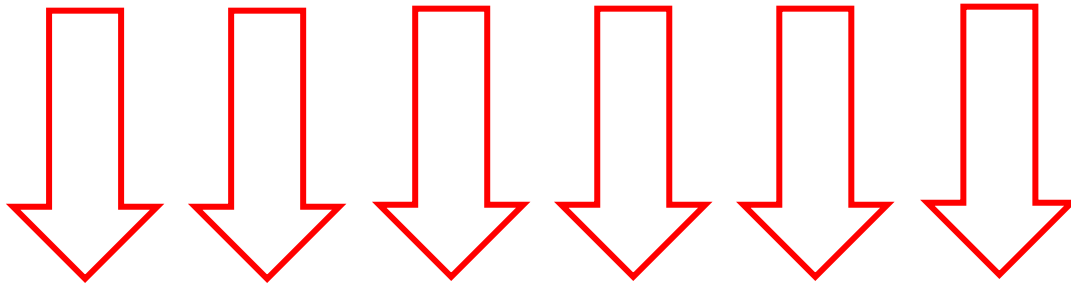
- Czy chcielibyśmy przyjaźnić się z kimś lub kochać kogoś, kto nie ma cech przyzwoitego człowieka? Dlaczego? Dlaczego nie? Podajmy przykłady.
- Czy postępowanie „przyzwoite” (odnieśmy się tu do definicji we wstępie do opowiadania „Rajski ptak”) może NIE opierać się na empatii i dążeniu do dobra? Dlaczego?
- Jakie cechy i zachowania są sprzeczne z zasadami przyzwoitości?
- Jakie zachowania taty narratora z opowiadania „Rajski ptak” można nazwać nieprzyzwoitymi i dlaczego?
- Jakie wartości łamał, kiedy postępował w sposób, który określiliśmy jako „nieprzyzwoity”, krzywdzący innych?
- Jak zachował się główny bohater, gdy stłukł okulary koleżance? Czy można to nazwać zachowaniem przyzwoitym?
- Jak jeszcze można nazwać takie postępowanie? (odpowiedzialne, życzliwe, uczciwe, odważne itp.)
- Dlaczego Szara Mysza powiedziała, że nie wierzy dorosłym?
- Jak można nazwać postępowanie babci Szarej Myszy – sprzedała mieszkanie, by spłacić kredyt, który zaciągnął jej syn?
- Jak zachował się Rafał po wypadku taty?
- Dlaczego lekarz powiedział, że ojciec powinien być z niego dumny?

- Co znaczą słowa dziadka: „Jeśli nie wiesz, jak się zachować, zachowuj się przyzwoicie”?
- Jak można poradzić sobie z nieprzyzwoitym zachowaniem innych, dlaczego warto nauczyć się wybaczać?

Jak rozumieć słowa Władysława Bartoszewskiego „Warto być przyzwoitym”? (Odczytajcie krótką informację o Władysławie Bartoszewskim, by uczniowie poznali jego postać.)

Przygotujcie wspólnie na dużej planszy kolorowy diagram:

PRYZWOITOŚĆ TO:

Wpiszcie pod strzałkami jak najwięcej synonimów lub składowych przyzwoitości i powieście go w klasie na ścianie.